

Ústní zpráva předsedy RS ČR přednesená na 2. sjezdu Rady seniorů České republiky dne 17. května 2013

Úvod:

Vážené delegátky a delegáti, vzácní hosté,

přesně po čtyřech letech se opět scházíme v tomto sále abychom složili účty z minulosti a připravili se na budoucnost. Žijeme v těžké době, od sjezdu sjednoceného seniorského hnutí jsou očekávány odpovědi na řadu otázek, časový prostor umožňuje otevřít pouze některé:

Jak se žije seniorům v České republice? Mohlo se žít lépe? Jakou cenu museli senioři zaplatit za levné úvěry českého státu? Co udělala a udělá Rada seniorů ČR, aby vše co bylo seniorům ukradeno bylo zase vráceno ?

Uzavíráme a hodnotíme období v němž:

- Uzákoněný důchodový věk vzrostl o 8 měsíců u mužů a o 16 měsíců u žen. Čeští mužové letos odcházejí do penze v 62 a půl letech a české ženy v 56 letech a čtyřech měsících až 61 letech a osmi měsících, stále podle počtu vychovaných dětí. V roce 2035 se má důchodový věk u mužů a žen vyrovnat na úroveň 67 roků a poté se bude dále navyšovat podle fiktivní délky dožití. O délce dožití ale budou rozhodovat politici. **Česká republika zavedla světový experiment.**

Uzavíráme a hodnotíme období v němž:

- Počet příjemců starobních penzí v posledních třech letech každoročně narůstal až do roku loňského, kdy nastala stagnace. A to v roce 2009 o 42 365 osob, v roce 2010 o 48 000 osob a v roce 2011 o 77 132 osob. Loni počet příjemců starobních penzí meziročně vrostl o pouhých 1 013 osob. Je nezbytné analyzovat příčiny, penzijní věk dovršily silné poválečné ročníky. Obáváme

se, že jednou z hlavních příčin je vysoká seniorská úmrtnost!
Ukazuje se, že demografické prognózy a projekty je věc jedna, ale realita věc druhá.

Uzavíráme a hodnotíme období v němž:

- Deficit na důchodovém účtu způsobený zastropováním pojistného na úrovni čtyř násobku průměrné mzdy, vysokou nezaměstnaností a pomalým růstem nominálních mezd je systémově řešen novým výpočtem penzí, které u 70 % nových důchodců budou od příštího roku sníženy o 600 Kč měsíčně. Letos jsou sníženy o 400 Kč měsíčně. Připočítáme – li k tomu třetinovou valorizaci penzí má jít dle ministerských výpočtů o 1 786 Kč měsíčně. **Tímto manévrem snížila vláda starobní penze mladým důchodcům téměř o pětinu! A to navždy!**

Uzavíráme a hodnotíme období v němž:

- Reálná kupní síla starobních důchodů meziročně poklesla v roce 2010 o 1,35 procentního bodu, v roce 2011 vzrostla o 1,41 bodu a v roce 2012 meziročně poklesla o 2,35 procentního bodu. **Přitom udržet reálnou kupní sílu penzí je základní vládní povinností. U předchozích vlád pokles reálné kupní síly penzí v delším časovém horizontu nikdy nenastal!** Z průměrného příjmu vynakládá průměrný starobní důchodce 80,1 % na zaplacení základních životních potřeb. A v tom není započítáno opotřebení nábytku, elektrospotřebičů, nádobí, dopravních prostředků, atd. Zkrátka předmětů dlouhodobé spotřeby. **Ohroženo chudobou je dle metodiky EU 26 % českých seniorů, tj. 605 tisíc.** Přitom situace je silně diferencovaná podle věku, charakteru bydlení a zdravotního stavu. Stále větší počet seniorů žádá o pomoc, protože mají vyšší náklady na bydlení než penzi. A stále větší počet seniorů odmítá dopláct léky protože nejsou peníze. **Lidé žijí ve stresech, zanedbávají léčbu, nakupují závadné potraviny, páchají sebevraždy!**
- A vrchol všeho, zrušení slevy na dani pracujícím důchodcům. Přitom většina ze 160 000 pracuje proto, aby mohli žít důstojně.

Ano, uplynulá léta prokázaly, zda restrukturalizace české ekonomiky a zahraničního obchodu realizované v konci minulého století byly úspěšné, či nikoliv. A také jak kvalifikovaně a odpovědně čeští politici rozhodují.

Odpovědnost politiků za důstojný a spokojený život generaci, která již společnosti odvedla a stále odvádí nemalé společenské hodnoty je jednoznačná a nezpochybnitelná. Historickou tradicí je úcta, ohleduplnost a slušnost. Rada seniorů ČR k těmto hodnotám připojuje mezigenerační spravedlnost.

Senioři a krize:

Lékem na globální přebytek investičního kapitálu má být v českých podmínkách skromnost. Daňová a rozpočtová politika státu zdražuje spotřebu a snižuje nominální příjmy. Tato politika se ukázala jako naprosto chybná, a to zejména v České republice, která patří mezi nejméně zadlužené země Evropské unie. Ve Spojených státech amerických věci řešili právě naopak a také výsledky jsou povzbuzující. Jinak se ale žije pánům politikům se stotisícovými a vyššími platy a důchodcům o průměrné penzi 10 946 Kč. Přesto vládní koalice neváhala přistoupit k omezení příjmů a k navýšení výdajů sociálně nejslabších. Tj. k třetinové valorizaci penzí, k navýšení doplatků za léky a pobyt v nemocnici, k omezení lázeňské péče a ke zdražení základních lidských potřeb. A navíc neomluvitelnou nečinností přispěla až k lichvářské výši nájemného v zastaralých bytech a k naprostému selhání bytového trhu. Rozhodující pro stanovení výše nájemného dnes není kvalita bytu, ale jeho velikost. Čím menší byt, tím vyšší nájemné za metr čtvereční jeho podlahové plochy a naopak. Dle postoupených dat Českou správou sociálního zabezpečení a Českým statistickým úřadem (oběma institucím děkujeme) má tato politika devastační účinky na 137 000 příjemců nízkých penzí a cca 30 000 osamocených seniorů z nájemních bytů bydlících ve velkých městech. K nápravě zanedbaného stavu opakovaně odpovědné pány politiky vyzýváme a přesvědčujeme, organizujeme výzkumy, zpracováváme studie, předkládáme legislativní návrhy, pořádáme odborné konference.

Dokonce i za mezinárodní účasti, abychom pánům politikům prokázali, že jinde věci řešit umějí. **Vše marné, zdá se, že česká politická scéna má jiné starosti než umožnit cca 300 000 lidem důstojný podzim života.**

Na rozdíl od sousedních států v české kotlině pokles ekonomického výkonu trvá dlouho a také jeho hodnoty jsou vyšší. Podíváme – li se na data od počátku krize zjistíme, že jen málo zemí je na tom tak špatně jako my. A to přesto, že máme zdravé a vysoce ziskové banky, které ale českou ekonomiku nepodporují. Na 1. sjezdu Rady seniorů jsme přemýšleli o tom, zda finanční krize, která bezesporu zasáhne i českou ekonomiku, bude využita, nebo zneužita. Kvalitativně nové technologie, progresivní inovace, inovační projekty, zkrátka nové tendence kvalitativního rozvoje technologické základy, růstu produktivity práce a konkurenceschopnosti české ekonomiky se nám vysledovat nepodařilo. Zato restriktivní změny zaměstnaneckého práva, nucenou práci a ponižování nezaměstnaných, kterých máme nejvíce od Velké hospodářské krize 30. let minulého století, stagnaci a pokles reálných mezd a zejména nebývalý útok na skromnou kvalitu života seniorské populace a invalidů bohužel ano.

V České republice jsou starobní penze valorizovány o 1,27 %, v Německu o 2,3 % na Západě a o 3,2 % na Východě a na Slovensku o 11 EUR měsíčně. Ve Velké Británii zase důchodci, kteří nedosáhnou na průměrný důchod obdrží benefity v podobě snížených cen na nákupy v maloobchodě, bezplatné léky, a veřejnou dopravu zdarma.

A mohl bych pokračovat.

Ale na sebe páni politici nezapomněli. Současně s hlasováním o zvýšených sazbách DPH, o zavedení třetinové valorizace penzí a o zrušení slevy na dani pracujícím důchodcům si svoje příjmy neopomněli zvýšit. A to o 4 669 až 6 343 Kč měsíčně! Připomínám, že průměrná penze dosahuje 10 946 Kč. **Ten kdo pro navýšení příjmů hlasoval, nesmí být zvolen!**

Východiska z krize vidí sjezd Rady seniorů ČR, stejně jako před čtyřmi léty, v podpoře spotřeby. Tj. v urychleném obnovení plnohodnotné valorizace penzí a prostřednictvím velkého multiplikačního efektu také ve výstavbě sociálních bytů. Nejsme sami, výstavbu sociálních bytů jako východisko z krize doporučuje také Evropský parlament.

Činnost Rady seniorů ČR v hodnoceném období :

Vážené delegátky, Vážení delegáti,

pouhých osm let projektujeme a stavíme stavbu, kterou nazýváme Radou seniorů České republiky. Začínali jsme s 56 tisíci na účtu, dnes, osměluji se tvrdit, jsme uznávaným mluvčím generací třetího a čtvrtého věku, respektovaným partnerem a vyhledávaným subjektem od všech, kteří potřebují informace, ochranu, podporu a pomoc. Je pro nás velkou ctí a závazkem, že nám lidé věří.

Naše práce ale lehká není. V hodnoceném období bylo uskutečněno 15 jednání s vysokými ústavními činiteli, odpřipomínkovali jsme 46 návrhů právních předpisů, předložili 159 legislativních návrhů k vládním předlohám, zpracovali 23 návrhů poslaneckých a senátorských iniciativ. Dále jsme zpracovali jeden poslanecký a jeden senátorský návrh zákona, realizovali výzkumy a zpracovali studie „O dostupnosti přiměřeného nájemního bydlení seniorů v hl.m.Praze“ a o „Spotřebě domácností“ dle věkových skupin. Navrhly jsme projekty „Ke zvýšení zaměstnanosti osob 60+“, „K posílení sociální ochrany příjemců nízkých penzí“ a „K posílení sociální ochrany osamocených seniorů z nájemních bytů“. A v neposlední řadě jsme každoročně pořádali celostátní odborné konference. Prostřednictvím sedmi bezplatných seniorských poraden byla poskytnuta pomoc 11 820 klientům a prostřednictvím měsíčníku „Doba seniorů“ desetitisícům dalších. A to vše za podmínek vysoké finanční restrikce.

Velmi skromně nastavené financování bezplatných seniorských poraden bylo státem poníženo z 1 760 000 Kč v roce 2008 na 1 057

000 v roce 2013, **tj. o neuvěřitelných 40 %** a prostředky na činnost Rady seniorů jsme prvně obdrželi až loni. Pracovní úvazky 19 seniorských poradců a obslužného personálu musely být poníženy na existenční minimum a také jejich platy nemohly být valorizovány. Každoročně jsme bezplatně odpracovali tři a více měsíců zdarma.

Krajské rady seniorů:

Ambiciosním úkolem 1. sjezdu bylo vybudovat krajskou strukturu působnosti Rady seniorů. Jistě si vzpomínáte na značné obavy z nového. Někteří krajští představitelé Svazu důchodců ČR, ale i ostatních členských organizací, se obávaly z narušení dlouhodobě utvářených vztahů s krajskými reprezentacemi, jiní ze ztráty finanční soběstačnosti a někteří dokonce považovali krajské rady seniorů za zbytečnou konkurenci. **Obavy se nenaplnily. Peněz z krajů naopak přišlo více a také činnost seniorských organizací byla rozšířena výrazně.** V Plzeňském, Středočeském a Zlínském kraji byly otevřeny nové seniorské poradny a v kraji Ústeckém krajská rada seniorů zase vydává vlastní periodikum. A to bezplatně. Loni v dvacetitisícovém nákladu, letos v osmi tisícovém nákladu. Děkujeme představitelům krajské samosprávy v Jihomoravském a Královéhradeckém kraji, že pomohly s dofinancováním poraden Rady seniorů při státním výpadku. Bez této pomoci bychom musely v České republice ojedinělý projekt, tj. kde sami senioři radí a pomáhají seniorům, uzavřít.

K rozšíření krajských rad seniorů ze stávajících tří na současných jedenáct, což považuji za významný úspěch, velmi přispělo uzavřené „Memorandum o spolupráci“ s Asociací krajů ČR. A samozřejmě též vzorná spolupráce s předsedou JUDr. Haškem a s hejtmany dalšími. **Sjezd seniorské centrály panu Haškovi a ostatním pánům hejtmánům děkuje.** Uzavřené Memorandum je ale potřebné aktualizovat.

A na závěr: Z písemných materiálů sjezdu jste vysledovali v činnosti krajských rad seniorů vysokou rozmanitost. **Plnění hlavního poslání, tj. zastupitelské a ochranné funkce ve vztahu k orgánům krajské a**

městské samosprávy je ale stále sporadické. Zatím se nepodařilo ustavit krajské expertní týmy pro kvalifikovanou oponenturu koncepčních projektů rozvoje zdravotních služeb, sociálních služeb, sociálního bydlení, dopravní sítě a pro seniory dalších významných funkcí, kterými krajské a městské samosprávy disponují. K posílení akceschopnosti a také suverenity krajských rad seniorů jsme vymysleli precizaci právního postavení ve stanovách a také vlastní identifikační číslo. O jeho přidělení každé krajské radě bezprostředně po registraci stanov požádáme ministerstvo vnitra. **Stále ale musíme mít na paměti, že o úspěchu rozhodují osobní vztahy s partnery, nikoliv dikce ve stanovách. Současně si dovoluji pány předsedy a paní předsedkyně krajských rad seniorů upozornit, že také po těchto změnách budou nadále Radou seniorů České republiky.**

Aktivity Rady seniorů ČR ve třetím funkčním období:

Z 30 úkolů ambiciózního programu 1. sjezdu bylo 20 splněno komplexně a jeden částečně. Všechny nesplněné úkoly, pokud neztratily aktuálnost, jsou převedeny do nového programu pro třetí funkční období. K uspokojení seniorských potřeb musely být použity až neobvyklé funkce. Hovořím o seniorských a seniory podporovaných demonstracích, o seniorském pochodu před Úřad vlády a o seniorské petici.

Hanba této vládě, která donutila seniory vyjít do ulic!

Do nového funkčního období vstupuje sjednocené seniorské hnutí s velkými nadějemi. **Vše co bylo seniorům ukradeno musí být vráceno a také vše co bylo zanedbáno musí být dohnáno!**

Hovořím o dokonalejším a spravedlivějším mechanismu valorizace penzí. Ideální stav by byl takový, aby reálná kupní síla a hodnota osobního náhradového poměru zůstala zachována po celou dobu seniorského života. Dále o zavedení institutu minimálního důchodu, o přijetí zákona o sociálním bydlení a o sektoru sociálního bydlení ve městech.

Hovořím o finanční dostupnosti léků a o zrušení regulačních poplatků ve zdravotnictví.

Hovořím o aktivním životě seniorů a o odstranění vládou nastavené diskriminaci pracujících důchodců.

Požadujeme nápravu nedostatečného financování bezplatných seniorských poraden.

Požadujeme přímé financování výzkumných, analytických a legislativních aktivit Rady seniorů podle rakouského vzoru. Tj. na základě specifického zákona o postavení, funkcích a financování Rady seniorů České republiky.

Při plnění nového Národního plánu podporující pozitivní stárnutí přebíráme odpovědnost za ustavení krajských rad seniorů ve zbývajících třech krajích. Tj. v krajích Libereckém, Pardubickém a Karlovarském. Dále za ustavení městských rad seniorů ve všech statutárních městech. Podporujeme další rozšiřování univerzit třetího věku a center celoživotního vzdělávání, senior- pasů a senior pointů. Budeme jednat s představiteli tisku, rozhlasů a televizí o změně mediálního obrazu seniorské populace. Vše je obsahem Programu Rady seniorů České republiky na léta 2013 až 2017. Jeho splnění podstatným způsobem pozitivně ovlivní kvalitu života více než pětiny občanů České republiky.

Podporu opodstatněných požadavků seniorské populace od této vlády neočekáváme, tato vláda musí odejít. Tedy přímo z existenčních důvodů se v příštích volbách budeme angažovat velmi. **Sjezd Rady seniorů ČR požaduje přiměřené zastoupení osob v seniorském věku v obou komorách Parlamentu, v samosprávách krajů a v samosprávách měst a obcí. Vyzýváme politické strany a také očekáváme nabídky ke spravedlivému zastoupení generací na rozhodování věcí veřejných.** Členské organizace, kluby a instituce sjezd zavazuje k aktivní spolupráci s partnerskými politickými stranami při výběru kandidátů a při volební kampani. Máme bohaté zkušenosti s organizováním předvolebních krajských kulatých stolů o seniorské problematice a z předvolebních účastí kandidujících

politiků na členských schůzích a besedách členských organizací. Uvažujeme ale také o dalších formách aktivizace seniorů na volební účasti a zejména na volebním výsledku. Bohatě budou využity seniorská periodika, včetně Doby seniorů a webové portály Rady a všech členských organizací. Vlastní seniorskou politickou stranu ale ustavovat nebudeme a politickým stranám a hnutím konkurovat nechceme. Je pouze na nich jakým způsobem osloví, získají a přesvědčí téměř čtvrtinu svých voličů.

Závěr: Co říci závěrem?

Hodnocená čtyři léta prokázaly, že Rada seniorů České republiky v těžkých dobách obstála. Osměluji se také tvrdit, že se nemáme za co stydět. Ve srovnání s prvním funkčním obdobím jsme více v médiích, udrželi jsme vydávání vlastního periodika, něco se podařilo prosadit do právních předpisů českého státu. Zvláště si ceníme zachování alespoň skromné sociální ochrany dostupnosti bydlení seniorů. **Reálně totiž hrozilo, že pokud se senior bude ucházet o přiznání nové dávky na bydlení, musí nejprve prodat celým životem poctivě strádaný majetek!** Máme další kanceláře a v krajích jsme posílili téměř čtyřnásobně. Získali jsme nové spojence a ověřili nové formy boje za důstojnou kvalitu života seniorské populace. V souladu s rozhodnutím 1. sjezdu jsme také aktivní v Evropských seniorských strukturách.

Je pro mne velkou ctí a rád tak činím poděkovat v této souvislosti za podporu České straně sociálně demokratické.

Za velkou a úspěšnou spolupráci děkuji Českomoravské konfederaci odborových svazů, Národní radě osob se zdravotním postižením a Asociaci poskytovatelů sociálních služeb.

Děkuji Váženým spolupracovníkům za odpracování desetitisíců hodin zdarma pro udržení bezplatného seniorského poradenství v Hradci Králové, Praze, Brně a v Ostravě.

Děkuji Váženým kolegům z kolegia, předsednictva i z odborného aktivu za aktivitu a obětavost. Zejména děkuji místopředsedovi Rady seniorů Ing. Františku Hinzovi, Ing. Lud'ku Laburdovi, Ing. Luboši Páskovi, Mgr. Zdeňku Smutnému, Hance Němcové a Prof. Ing. Petru Vavřínovi, DrSc., kteří ve vrcholných funkcích sjednoceného seniorského hnutí dnešním dnem končí.

Děkuji Váženým kolegům z kontrolní a revizní komise nejen za odpovědnou kontrolu hospodaření s finančními prostředky ale i za pomoc při jejich získávání. Dovolím si v této souvislosti zvláště poděkovat Ing. Anně Hynkové, Karlu Hybšovi, Vladimíru Tučkovi a Otakaru Svatošovi za odvedenou práci, kteří z revizní komise

odcházejí. Paní Ing.Hynková a Karel Hybš byli navíc velkými a spolehlivými pomocníky sekretariátu Rady seniorů.

Děkuji šéfredaktorovi a také všem redaktorům, grafikovi a korektorovi „Doby seniorů“, kteří přes značnou míru nejistoty vydrželi a měsíčník dovedli do podoby periodika seniorského rádce, do podoby organizátora výměny zkušeností seniorských organizací a v neposlední řadě také do podoby periodika bojujícího za práva a potřeby seniorů. Zvláště si dovoluji poděkovat řediteli „Doby seniorů“ Ing. Janu Váchalovi za dlouholetou péči o technické záležitosti vydávání periodika. Tj. za zajištění tiskáren, které musely být několikrát změněny, za zajištění předplatného a zajištění prodeje na stáncích. Pan ing. Váchal ve funkci ředitele „Doby seniorů“ končí.

Děkuji novému správci webových stránek Rady seniorů Ing. Lence Desatové za jejich úspěšnou konsolidaci a grafické zvýraznění.

Děkujeme poslaneckému a senátorskému klubu České straně sociálně demokratické za podporu legislativních iniciativ Rady seniorů České republiky

a

nakonec děkujeme také sponzorům, bez jejichž pomoci by 2. sjezd Rady seniorů České republiky nemohl být uskutečněn.

Osobně pak děkuji všem za důvěru, podporu a spolupráci. Do dalších let si popřejme pevné zdraví, pohodu a optimismus. Čeká nás velká práce, ale společně jsme již zvládli mnohé. Celému seniorskému hnutí si pak dovoluji popřát trpělivost, porozumění a moudrost.

Nashledanou v lepších časech.

Nashledanou za čtyři léta v Praze, nebo někde jinde.

Přeji všem hezké vzpomínky na 2. sjezd sjednoceného seniorského hnutí.

V Praze dne 17. května 2013

2. sjezd RS ČR